

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inzerate.

Podružnica
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izdaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOVENECC

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filiale
Novo mesto.

Sovražni računi so napačni

Sovražnik je torej v teh dneh začel napadati Sicilijo. Italijansko poveljstvo ta napad nikakor ni presenetil, prav tako pa ni presenečeno italijansko ljudstvo, kateremu je Duce v svojem zadnjem govoru razložil položaj in mu tudi dal vsa potrebna navodila.

Sovražno izkrcanje v Siciliji je dogodek izrednega zgodovinskega pomena, kajti to dejanje postavlja Italijo na prvo mesto obrambe Evrope. V novi dobi vojnega razvoja je Italija tako postavljena v prvo bojno črto in Italija se bo zavedala te častne naloge, ki ji je bila podeljena. Sovražnik je dolgo časa pripravljaval ogromne sile, v tej uri pa je vsak Italijan z vso dušo tam, kjer se odločuje usoda domovine. Ves italijanski narod je vstal kot en mož, ko je bilo objavljeno, da je sovražnik napadel Sicilijo, v vseh večjih italijanskih mestih je prišlo do spontanih manifestacij vere in zaupanja v zmago in v usodo domovine. Sovražno izkrcanje pa dokazuje še nekaj: letalska bombardiranja so resnično imela strahovlatni cilji, civilno prebivalstvo v prizadetih italijanskih mestih je bilo resnično edini cilj angleških in ameriških letalskih napadov, ker so Angličani in Amerikanci menili, da bodo s temi nasilnimi italijanski narod prisilili na kolena. Toda morala italijanskega naroda ni bila niti najmanj prizadeta in ko so prišle iz Sicilije prve novice o bojih, se je ves italijanski narod zvezal v trdno fronto, ki bo izpolnila svojo dolžnost.

Kaj pa hočejo Angličani in Amerikanci doseči s tem izkrcanjem v Siciliji? Vezala jih je beseda, ki so jo dali Stalinu, ko so mu obljubili drugo fronto v Evropi. Na to drugo fronto so se sovražniki podali tam, kjer so mislili, da imajo dovolj zavarovan hrbet. Ta hrbet pa tvorijo Gibraltar, Bizerta in Malta. Sovražnik je moral na to bojišče kreniti čim hitreje, ker so bile novice o položaju Sovjetov pri Bjelgorodu in Orlu zelo slabe. Stalin naj bi bil pomirjen in sovjetska vojska naj dobi nekaj pobud, ki bi jo še obdržale pokonci.

Italijanski narod pa bo s svojo junaško vojsko dokazal, da so sovražni računi napačni. Sovražnik sicer računa, da si je izbral najlažje bojišče, toda kmalu se mu bodo ti prividi razblinili in razočaranje bo razbilo vse lepe nade. Sile osi so na delu, da to razočaranje postane čim prej kruta stvarnost.

Ni izključeno, da bo sovražnik med temi boji skušal z novimi poskusi razčlenjevati enotnost obrambe. Vse to pa prehaja v okvir vojne taktike, za katero je italijansko poveljstvo dobro pripravljeno. Italijanski narod zaupa svojemu poveljstvu in mirno čaka na vse dogodke, ker ga je fašizem prekalil v moči in v veri v bodočnost Italije.

Italija in italijansko ljudstvo je v svoji zgodovini čvrsto in slavno premagalo mnogo težav. Enodušnost italijanskega ljudstva ob tej uri dokazuje, da je srce Italije danes v Siciliji, kjer se sicilijansko ljudstvo tako odločno upira sovražniku. Zgled junakov italijanske zgodovine, zgled voditeljev, ki so Italijo privedli do njene višine, vodi italijanski narod skozi vse ovire do zmagovitega obračuna s sovražnikom.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 15. julija. AS. Finsko vojno poročilo pravi: V zadnjih 24 urah so Sovjeti na ožini Masekko napadli na več točkah. Sovjetski oddelki so bili večji od bataljonov in jih je topništvo zelo podpiralo. Sovjetski oddelki pa so bili nato vrženi nazaj in so na bojišču pustili 80 mrtvih. Na drugih odsekih bojišča ni posebnega.

Angleška in ameriška letala napadla Pariz 14. julija

Pariz, 15. julija. AS. Ameriška in tudi angleška letala so napadla Pariz, zlasti pa severno predmestje. Anglosasi so ta napad izvršili ravno dne 14. julija, to je na francoski narodni praznik, napad pa je veljal civilnemu prebivalstvu prestolnice. Sto hiš je bilo porušeni in izpod razvalin so izvele 53 trupel in 201 ranjenca. Bombe, ki so padle na otroški dom, so ubile 7 otrok.

Novo angleško uradno poročilo dodaja k izgubam, ki so že bile objavljene, še to, da so včeraj Angličani nad Francijo izgubili še osem bombnikov.

Hudi boji na vzhodu

Uničena sovražna skupina pri Bjelgorodu - Sovjeti so izgubili 336 oklepnih voz in 70 letal - Hude angleške izgube nad zahodno Evropo

Hitlerjev glavni stan, 15. julija. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Kljub poslabšanju vremenskega položaja

Kraljevi minister je zaključil izjavljajoč, da smatra za dobro napoved, da se izročitev poverljivih pisem vrši na dan, ki je Poglavinikov rojstni dan. Prosil ga je, naj sprejme najbolj živa voščila za njegov blagor, kakor za uspevanje prijateljske in zavezniške Hrvaške.

Poglavnik se je z vsem srcem zahvalil za pozdrav Nj. Vel. Kralja in Cesarja. Duceja in italijanskega naroda. Še pred nedavnim časom, je rekel nato Poglavnik, so hoteli naši skupni sovražniki držati hrvaški narod v ječi, uničiti ga, da bi tako laže ogrožali mirnost in varnost Italije. Po obnovi Hrvatske Neodvisne Države in potem, ko so se vojaki, sinovi obeh oboroženih narodov, s skupnimi ideali in skupno ideologijo pričeli skupno boriti proti zadnjim ostankom teh sovražnikov in proti boljševizmu, ki je najbolj izrazil sovražnik zapadne omike, za katero naši vojaki skupaj umirajo, se je odprla svobodna pot za tesnejše prijateljstvo in zavezništvo med obema narodoma, prijateljstva in zavezništva, ki se je manifestiralo in potrdilo tudi formalno z rimskimi pogodbami dne 8. maja 1941 in zlasti z določitvijo člana Savojske hiše Vojvode Amona D'Aosta za Kralja Hrvaške. Vsak Hrvat se zaveda veselja, s katerim je italijanski narod pozdravil nastanek Neodvisne Hrvatske Države in se posebno zaveda, koliko je zanjo storil Duce fašizma, ki je z bistrovidnostjo svojega izbranega duha prehitel dogodek in koliko dela je bilo posvečenega stvari za našo obnovitev pod vodstvom in po volji Duceja s strani žilavih fašistov, tvorcev osvoboditve narodov izpod versajskega jarma. Zato bo hrvaški narod ohranil večno hvaležnost Duceju fašističnem Italiji.

Življenjskim interesom Hrvatske in skupnim italij-hrvaškim bodo najbolj učinkovito služile rimske pogodbe, katere hočemo z neutrudno žilavostjo izvajati z vedno bolj pozitivnimi in praktičnimi rezultati v okviru nove Evrope, ustanovljene na žrtvah junaških in zmagovitih vojakov trojnega pakta.

Le truppe dell'Asse contengono la pressione avversaria Il valido, l'ininterrotto concorso dell'aviazione — Quattro piroscafi, un cacciatorpediniere affondati; un incrociatore pesante e due mercantili danneggiati — 14 velivoli abbattuti

Bollettino No 1146

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

In Sicilia la pressione avversaria viene contenuta dalle truppe dell'Asse che hanno respinto ostinati attacchi sferrati col largo appoggio di mezzi corazzati.

Nella piana di Catania nuclei di paracadutisti nemici sono stati prontamente annientati.

Nei combattimenti di questi giorni si sono distinti il 10° reggimento bersaglieri, la 207° divisione costiera e la divisione germanica Hermann Göring. Alla battaglia, che continua aspra e serrata, portano il loro concorso valido ed ininterrotto gli aviatori dell'Asse. In particolare gli arditi nostri aerosiluranti che hanno ieri affondato 4 altri piroscafi per ventisette mila tonnellate e danneggiati un incrociatore pesante e due mercantili di medio tonnellaggio.

Obiettivi navali e terrestri sono stati pure

battuti, con efficaci risultati, da bombardieri nostri e tedeschi.

Cacciatori germanici abbatterono nel cielo dell'isola 5 »Spittfire«; 2 altri velivoli precipitarono in mare colpiti dal tiro di dragamine tedeschi.

Formazioni aeree hanno effettuato incursioni su Palermo, Messina e su Napoli e dintorni causando danni sensibili ad edifici civili e facendo vittime tra la popolazione.

Risultano distrutti dalle batterie della difesa 6 quadrimotori a Messina ed uno a Napoli.

In Mediterraneo un cacciatorpediniere è stato colato a picco da una nostra motosilurante.

Le vittime causate dall'incursione su Torino, citata dal bollettino n. 1141, sono salite a 402 morti e 601 feriti.

La motosilurante che ha affondato un cacciatorpediniere nemico nell'azione segnalata dal bollettino odierno è al comando del sottotenente di vascello Antonio Tedeschi da Bologna.

Čete osi zadržujejo sovražni pritisk

Močno in neprestano sodelovanje letalstva — Potopljeni štirje parniki in en rušilec; poškodovani: težka križarka in dva parnika — 14 letal sestreljenih

Vojno poročilo št. 1146

Glavni Stan italijanskih Oboroženih sil objavlja:

V Siciliji so čete osi zadržale sovražni pritisk in odbile zagrizene napade, ki so bili sproženi z obsežno podporo oklepnih sredstev.

Na ravnini Catanije so bili oddelki sovražnih padalcev hitro uničeni.

Med boji so se v teh dneh odlikovali 10. polk bersaljerov, 207. obrežna divizija in nemška divizija »Hermann Göring«.

Bitki, ki je še vedno srdita in težka, doprinašajo svoj junaški in neprestani delež letalski osi, zlasti pa naši goreči torpedni letalci, ki so včeraj potopili še štiri parnike s skupno 27.000 tonami in poškodovali eno težko križarko in dva parnika srednje tonaže.

Naši in nemški bombniki so tudi z učinkovitim uspehom bombardirali pomorske in suhozemske cilje.

Nemški lovci so sestrelili nad Sicilijo pet letal vrste »Spittfire«. Dve letali sta padli v morje, ker so jih zadeli strelji nemških minolovcev.

Letalske skupine so izvedle napade na Palermo, Messina in Napoli ter okolico in prizadevale

občutno škodo civilnim poslopjem ter povzročile žrtve med prebivalstvom.

Protiletalsko topništvo je sestrelilo šest štirimotornih letal v Messini in eno v Napulju.

Na Sredozemskem morju je naš torpedni čoln potopil en rušilec.

Število žrtev poleta na Turin, ki je omenjen v poročilu št. 1144, je naraslo na 492 mrtvih in 601 ranjen.

Motornemu torpednemu čolnu, ki je potopil sovražni rušilec, omenjen v današnjem vojnem poročilu, poveljuje podporočnik bojnega broda Antonio Tedeschi iz Bologne.

Budimpešta, 15. julija. AS. Madžarsko javno mnenje spremlja z velikim zanimanjem dogodek na bojišču v Siciliji. Vsi listi soglasno podčrtavajo novice o srditih bojih. List »Magiarszake« piše, da so junaške italijanske čete nudile srđit odpor. List »Budapesti Ertesito« piše, da spremlja madžarski narod s čustvi globokega prijateljstva potek dogodkov. Zavezniški italijanski narod je danes ves pod orožjem za obrambo domovine in ga pri tem preveva duh rimskih legionarjev. Italija ne klone, ker italijansko junaško ljudstvo ve, da more samo srđit odpor prinesiti zmago.

nih in prevoznih ladij je bilo potopljenih ali poškodovanih.

Močni oddelki sovražnih bombnikov so včeraj dopoldne napadli področje Pariza in nekatere kraje v severozapadni Franciji. Prebivalstvo je imelo izgube. V hudih letalskih bojih in po zaslugi protiletalskega topništva je bilo sestreljenih 22 sovražnih letal, med njimi 14 težkih ameriških bombnikov. Izgubljenih je bilo 5 nemških lovcev.

Preteklo noč so priletala posamezna sovražna vznemirjevalna letala nad severno državno ozemlje in odvrгла brez izbire ciljev nekaj bomb.

Berlin, 15. julija. AS. Nemški tisk soglasno obsoja novi zločin angleškega letalstva proti nemškemu civilnemu prebivalstvu in angleške napade na najslavnejše spomenike zapadne civilizacije.

Listi še enkrat poudarjajo, da ti napadi ne morejo zlomiti morale nemškega ljudstva, pač pa obratno dokazujejo, da hočejo Angličani uničiti vse tisto, kar je nemški narod ustvaril najdragocenejšega in najsvetejšega na polju kulture in umetnosti.

Berlin, 15. julija. AS. Poročila iz vojaškega vi-
ra pravijo, da je ponoči 12 nemških lovcev sestrelilo 12 sovjetskih letal, ki so ob mesečini skušala napasti nemške varnostne sile ob severni norveški obali. Naslednjo noč je nemško obrežno topništvo blizu polotoka Ribaci sestrelilo eno sovjetsko letalo.

Veliki volilni spopadi in neredi v Siriji

Velike aretacije Arabcev v Palestini

Ankara, 15. julija. AS. Iz Alepa se je izvedelo, da je prišlo do velikih neredov na dan volitev. Največji neredi so bili tam, kjer so bili volilni prostori za židovsko prebivalstvo. Med židi in Arabci je prišlo do spopadov. Demonstranti so streljali med seboj in je bilo mnogo oseb hudo ranjenih. Policija je posredovala, da bi zaščitila žide. Mnogo arabskih demonstrantov so izročili vojnemu sodišču. Arabci so demonstrirali tudi pred uradi de Gaullejeve organizacije ter so protestirali proti temu, da so židom dali še dva poslanska mandata.

Carigrad, 15. julija. AS. V Libanonu so vojaške oblasti prevzele pod svojo oblast vsa skladišča živil in to zaradi velikih tatvin. Kdor bo brez voja-

škega dovoljenja prišel v skladišče, bo izročen vojaškemu sodišču. Straže pa lahko ponoči streljajo na vsakogar, ki bi se približal skladiščem živila.

Ankara, 15. julija. AS. V Siriji so arabske nacionalistične organizacije znova pri vladi protestirale zaradi židovskega razmaha. Arabci očitajo oblastem, da dovoljuje ustanavljanje židovskih kapitalističnih družb. Te družbe nakupujejo zemljišča za tuje, dasi je to prepovedano. Židje, ki bivajo v Siriji, so v zadnjem času naložili več milijonov v zemljiška posestva.

Ankara, 15. julija. AS. V Palestini so začeli odločno nastopati proti tistim, ki imajo orožje. Dnevno je več oseb predanih vojaškemu sodišču. Te aretacije so v zvezi z nedavnimi neredi v Jeruzalemu, Telavivu in v Jaffi.

Novo zdravilo proti sladkorni bolezni

Diakarta, 15. julija. AS. Izvedelo se je, da je asistent na medicinski fakulteti Soetarmen iznašel zdravilo proti sladkorni bolezni in sicer uporablja vitamine ODE.

Novi italijanski poslanik izročil poverilnice Poglavniku

Ante Pavelić o ciljih sodelovanja med Hrvatsko in Italijo

Zagreb, 14. jul. AS. Davi je minister Italije Petrucci izročil Poglavniku poverilna pisma. Minister je prišel v spremstvu celotne diplomatske misije, čela italijanske vojaške misije na Hrvatskem in njenimi člani ter v spremstvu zastopnika delegacije PNF na trg sv. Marka pred vladno palačo, kjer je bila postrojena stotnjica Poglavnikove garde z godbo, ki je zaigrala italijansko in hrvaško himno. Po pregledu čet je bil minister ob spremstvu mojstra ceremonijala Poglavnikove hiše uveden v salo za audijence, kamor je tako nato stopil Poglavnik z zunanjim ministrom in s člani vojaške hiše. Minister Petrucci je imel govor, ko je izročil pisma, s katerimi je akreditiran pri Poglavniku kot izredni odposlanec in opolnomočen minister Nj. Vel. Kralja Italije in Albanije in Cesarja Etiopije. Izročil je Poglavniku pozdrav Nj. Vel. Kralja in Cesarja, Duceja, italijanskega naroda in maršala imperija ter poudarjal, da žive Italijani in Hrvati že stoletja v skupnem ozračju čustev, ki imajo svoj izvor v duhu imperialnega Rima.

Vi veste, je nadaljeval minster, da si preporoda vaše države želela srca Italijanov že od davnih časov. Vi veste tudi, s kakšnim veseljem je Italija pozdravila nastanek Hrvatske Neodvisne Države, kako si je Duce zanjo prizadeval, Duce, katerega izbran duh je prehitel dogodek, in koliko žela za osvoboditev Hrvatov so izvršili drugi skromni, toda žilavi tvorci osvoboditve narodov iz tesnih pogoib iz leta 1919. V prijateljstvu obeh narodov vidi Italija narodno poročstvo za mir v tem evropskem odseku, kjer sta krivitnost in nerazumevanje naših skupnih sovražnikov hotela zaslužiti vaš narod za večno in ogrožati našega. Vi, Poglavnik, ki ste hoteli in žilavo pripravili neodvisnost svojega naroda, dobro veste, da je hotela fašistična Italija, ko je prevzela jarmstvo za to neodvisnost, pokazati od pričetka hrvaškemu narodu, kakšni so njeni nameni; veste, da postaja sodelovanje med Hrvati in Italijani vedno tesnejše in prinaša praktične uspehe v okviru nove Evrope, katere bo nastala iz žrtve vojakov, ki se bore pod znamenjem trojnega pakta. Pogodbe v Rimu od 16. maja 1941 bodo učinkovita sredstva za dovego tega visokega smotra.

Petdeset let je minilo prav danes

odkar je vlak prvič prisopihal na Dolenjsko in je »postiljon« za vedno odložil rog

Ljubljana, 15. julija.

Nepopisna radost in nestrpnost sta prešinili našo doslej zapostavljeno Dolenjsko, ko se je izpolnila starodavna želja vseh dobro mislečih ljudi in je dne 16. julija l. 1893 stekla iz Ljubljane čez Grosuplje v Kočevje prva železniška lokomotiva. To je bilo vriskanje, ponosa, pa tudi splošnega zanimanja, ko so potem še slavnostno otvorili dne 27. septembra istega leta omenjeno progo in jo izročili splošnemu prometu. Mi, ki smo doživljali oni izredni dogodek, se še živo spominjamo, kako naglo se je odvalil našim ljudem težak kamen obupa in črnogledosti v bodočnosti. Kakor da je dolenjskemu prebivalstvu posijalo žarko sonce in sta se vsem dvomljivcem naenkrat nasmehnila sreča in zadovoljnost.

Z otvoritvijo železnice obenem je za vedno utihnil običajni poštni rog, ki je edini opozarjal vsak dan ob določeni uri z enakomerno melodijo zvedavo prebivalstvo na dnevno pošto. Ta je obsegala pisma, novice in dogodke, redkokdaj pa je pripeljala goste, prinašajoče zopet nove novice iz drugih krajev. Kakšno skromno nasproti dandanašnjemu ogromnemu razmahu poštnega prometa!

Kaj nam nudi Dolenjska, ta naša žitnica in zakladnica? V gospodarskem pogledu Dolenjska ni med poslednjimi deli Ljubljanske pokrajine.

Maksimalni canik št. 12

za zelenjavo in sadje uvoženo v Ljubljansko pokrajino, veljavno od 16. julija 1943-XXI

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi navedbe z dne 9. maja 1943-XXI št. 17 naslednje najvišje prodajne cene pri trgovcu na debelo in na drobno za zelenjavo in sadje, uvoženo v Ljubljansko pokrajino, z veljavnostjo od 16. julija 1943-XXI.

Te najvišje cene določajo v kategorični obliki mejo, v kateri se morajo dejansko gibati cene pri uvozniku in trgovcu na debelo in na drobno. To dopušča, da je pač mogoče prodajati po nižji, nikakor pa ne po višji nego odredeni ceni. (Prva številka pomeni ceno na debelo, druga v oklepaju pa ceno na drobno za kilogram): česen 6.40 (7.90), zelje glavno 1.85 (2.30), kolerabica 1.85 (2.30), korenje očisto 3 (3.60), kumare 2.35 (2.90), čebula 1.85 (2.30), fižol stročji 5 (6.15), solata vseh vrst 2.60 (3.15), grah 2.95 (3.60), paradižnik 2.80 (3.50), zelena 2.75 (3.35), špinata 2.65 (3.15), bučke 3 (3.70), marelice 3.75 (4.55), češnje 5.20 (6.50), jagode 9.25 (11.25), limone 4 (5), komad 0.50, breskve 3.80 (4.60), slive in češnje 2.80 (3.45).

Opombe: 1. Cene se razumejo brez tare. — 2. Pod blagom l. vrste se razume samo zdravo, za prevoz sposobno blago. Pridelki, ki so izobličeni, poškodovani ali nagnjeni ter nezadostno sočnati, so izločeni. — 3. Cenik velja za blago očisto zunanjih neuporabnih listov. — 4. Prodajalci na drobno imajo dolžnost postaviti na blago listek z napisom enotne cene in kakovosti blaga. — 5. Ta cenik mora biti izvešen na dobro vidnem mestu tako v trgovinah na debelo, kakor tudi v prodajalnicah na drobno. — 6. Grosisti morajo izstaviti kupcem račun z označbo blaga, kakovosti in enotne cene. Tudi preprodajalci morajo izstaviti tak račun, ako se zahteva. — 7. Za domače pridelke v prodaji na drobno veljajo maksimalne cene, ki jih objavlja mestni tržni urad v tedenskem ceniku. — 8. Okrajni civilni komisariji lahko spremenijo te cene navzdol, medtem ko mora biti vsaka sprememba navzgor odobrena od Visokega komisarja. — 9. Za proizvode, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo zadnje cene iz prejšnjih cenikov. — 10. Kršitelji teh predpisov se kaznujejo po zakonskih določbah.

Ljubljana, 14. julija 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Giuseppe Lombassa.



V Banažu je dotrpela dne 6. julija 1943 moja mati

Jožefa Debenjak

RIKO DEBENJAK

v imenu očeta, bratov, sestra in drugega sorodstva.

Njeno razvito poljedelstvo in umna živinoreja sta važni činitelji našega narodnega gospodarstva. Obnovljeno vinogradništvo zajema precejšen del dolenjskega prebivalstva. Vzorna kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu je usposobila že toliko dobrih in praktičnih kmetijskih strokovnjakov, da bi bilo treba o tem posebej razpravljati. Dolenjska zemlja pokriva velike količine dobrega črnega in rjavega premoga, ki ga je pod njo skritega v ogromnih skladovnicah in ki čaka, da ga dvigne podjetna roka. Z neštevilnimi in obsežnimi gozdovi je oblagodajena Dolenjska kakor malokatera dosti večja pokrajina. Pomislimo le na ogromne kočevske gozdove, ki ponekod še nikdar niso videli sekir. Tam kraljuje mogočni kosmatinec — medved s svojim zarodom. Znana je pridnost in izvežbanost naših obrtnikov iz Ribnice, Sodražice in Velikih Lašč, ki so ponosni na svojo »suho robo.« Kdo še ni srečal dolenjskega krošnjarja, ki se je rad vozil in kraja v kraj. Že Valvasor trdi, da je v starih časih cvetela obrt kakor tudi trgovina in da so Ribničanje in Kočevjarji pridni ljudje ter se uspešno pečajo s trgovanjem in obrtjo. Slednjič imamo še eno privlačnost, in sicer turški promet, slovita kopališča, letovišča in dobro obiskane izletne točke.

Dolenjski je začela biti nova žila življenja, odkar je dobila železnico, ki je bila tolikanj zaželena. Veselje nad tem se je tedaj razodevalo po vseh seliščih. Vasi so teknovala s trgi in mesti, kako bi prikazale svojo radost, svojo zadovoljnost in hvalečnost. Vsak, kdor je videl

in slišal, je moral biti uverjen, da je bilo izvršeno nujno potrebno in dobro delo, prepričan je bil, da se bo naš zdrav dolenjski rod s krepkimi silami poslužil velike prometne dobrote in da ni bil slabo naložen ves izdani kapital za to železnico.

Se drugo veliko korist je dala dolenjska železnica. Dolenjec je spričo stalne gospodarske brezbriznosti po dolgih letih obubožal in tako zabredel v dolgove. Poizkušal si je pomagati na ta način, da se je s trebuhom za kruhom podal na delo v rudnike daljne Amerike. Vzgle di mičejo. In tako je ta misel premamila mnoge Dolenjce, da so se trumoma izseljevali tjakaj in pošiljali prihranjeni denar svojem v domovino. Dogodilo se je, da so ostala cela naselja in vasi brez odraslih moških. Po otvoritvi dolenjske železnice se je moški del spet trdneje priklenil na domači prag.

Da so dolgotrajna prizadevanja in naporji za doseg gradnje dolenjske železnice rodili najugodnejše uspehe, dokazuje, da so pristojni krogi sami čim najbolj podpirali vsako nadaljnjo akcijo za razširjenje prve, že zgrajene glavne proge v Novo mesto (otvoritev je bila 1. junija l. 1894) in njeno podaljšanje do deželne meje v Belokrajini do bližnje hrvatske železniške postaje Bujbanci (otvoritev 25. maja l. 1914). Pol leta prej (29. decembra l. 1913) je stekla na Hrvatskem nova proga Bujbanci—Karlovac. Omenimo naj pri tej priliki še dve progi, ki tečeta tudi po dolenjskih tleh. To je železnica od postaje Trebnje do premogovnika St. Janž, ki je bila zgrajena 15. novembra leta 1908, in proga Trzinč—Savinja, otvorena 8. decembra l. 1938. Vse te proge in prometne zveze pomenijo za naše gospodarstvo neprecenljivo korist in nudijo temelj, na katerem bo Dolenjska lahko gradila lepšo bodočnost.

Gospodarstvo

Tri milijarde levov dodatka k proračunu za javna dela v Bolgariji predlaga bolgarsko ministarstvo za javna dela. Znesek namerava porabiti za modernizacijo cest in graditev železnic.

Kamnolomi alabastra v Sedmograški. V severni Sedmograški so odkrili velika ležišča alabastra v okraju Haromszek in madžarska vlada je sklenila, da bo tam odprla velike kamnolome alabastra s pomočjo zasebnega kapitala. Dosedanji kamnolomi so majhni.

Predivo iz murvinih vejic. Državna predilnica surove svilu v Tolnau na Madžarskem, ki je predla surovo svilu iz kokonov, je pred nedavnim začela zanimive poskuse o izkoriščanju murvinih vejic. Murve so nujno potrebne za rejo sviloprejk, saj se te izključno hranijo od murvinih listov. Tovarna pa je po daljših poskusih ugotovila, da se iz vejic dajo pridobivati vlakna, podobna bombaževini. Ta vlakna so celo boljša, kakor slabše vrste konopljevine. Predivo, izdelano iz murvinih vejic, je podobno kakor bombaž zelo slab prevodnik toplote in bi zato prišlo v poštev za izdelovanje oblazinljiv izdelkov.

Elektrifikacija bolgarskih železnic. Posebna komisija za elektrifikacijo bolgarskih železnic je že dala svoje poročilo železniškemu ministru. Predlaga, naj se najprej zgradijo električne centrale na različnih mestih države, in sicer hidrocentrale in tudi kalorijne centrale. Postopoma predlaga tudi nakup električnih lokomotiv, ki naj bi počasi nadomestile parne lokomotive.

Kako je porabila Bolgarija lanske letino oliv. Pridelali so vsega skupaj 6 in pol milijona kg oliv. Povprečni letni pridelek znaša 7 in pol mi-

Kazni zaradi prekrškov prehranjevalnih predpisov

(Nadaljevanje.)

Ker so prodajali industrijske pridelke po cenah, ki niso bile odobrene, so bili kaznovani z globo 500 lir: tovarna Demšar Hieronim, Hradeckega 12; z globo 1000 lir pa Albrecht Anton, trgovec, Sv. Petra 6; Kozela Stanko, Jegličeva 18; Pekovnik Albert, lastnik tovarne cimenta, Ciril Metodova 48; Sedej Ivan, lastnik tovarne cimenta, Rožna dolina VIII-12; Šot Rudolf, cementar, Malžejeva 8; Chihar Jožef, cementar, Ciril Metodova 69; Battelino Vinko, cementar, Kotnikova 16; Cizerl Martin, lastnik mehan. delavnice, Bleiweisova 13; Božič Ivan, kotlar, Sv. Petra 11; Andlovic Matej, izdelovalec mrež, Viliška 12; Vidmar Angela, poslovođkinja, Muzelska 5; Coferin Drago, lastnik tvrdke, Gledališka 7; Andlovic Alojzij, izdelovalec mrež, Rimska 5; Pire Matilda, poslovođkinja »Rupe-na-Luize, Medvedova 8; Stareo Vladimir, lastnik tovarne »Eka«, Novi trg 6; z globo 5000 lir pa je bil kaznovan inž. Loeser Oskar, direktor tovarne »Satur-nus«, Prule 9.

Ker so odtegnili blago normalni potrebnosti so bili ovedeni vojaškemu sodišču: Meznarič Jožef, pek, Tržaška 37; Češnovar Jožefina, gostilničarka, Dolenjska

Iz Ribnice

Smrtna žrtve strele. Med nevihto, ki se je razvijala 13. julija proti večeru nad ribniško dolino, je udarila strela ter ubila v Blatih dolenjske občine Karla Zobca, posestnika in lastnika žage ter očeta treh otrok. Naše sožalje!

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča, da bodo od 16. julija t. l. dalje pristojne mlekarne razdeljevale upravičencem v starosti od 60—65 let pol kg kondenziranega mleka.

lijona kg. Državna družba za nabavo pridelkov je nakupila 6.2 milijona kg oliv. Od tega je bilo 1 milijon kg oliv vloženih v sol, 155.000 kg je bilo konserviranih, ostanek pa je bil predelan v olje.

Pet pridelkov na gredici v enem letu. Znana kemična veleindustrija I. G. Farbenindustrie je zgradila poskusno napravo, na kateri je dosegla v gredicah kar 5 pridelkov v enem samem letu. Gre za posebne tople grede, na katerih so sadili zelenjavo in smiselno izkoristili za segrevanje zemlje tople, industrijske vode, ki jo doslej brez koristi otekala naravnost v reko. Pod gredice so namreč napeljali v cevah do 40° C gorko odpadno vodo. Gredice same so bile obdane vse z normiranimi betonskimi robniki in stenami in pokrite s steklom. Celne stene posameznih gredic se da brez težav odstraniti, tako da je s posebnim strojem kaj lahko prekopati vse gredice po dolgem v kratkem času. Pri poskusih so prve sadike vsadili v te tople gredice že v začetku aprila. Ker je voda v cevah močno segrevala, so sadike hitro rasle in so v sredi aprila iz teh toplih gred že pobirali mlado solato. Konec aprila so že zasadi kumare in kakor kaže, bodo s segrevanjem zemlje dosegli štiri ali celo pet različnih pridelkov v enem letu, saj računajo, da bodo v toplih gredah lahko še v pozni jeseni ali celo v zimi pridelovali zelenjavo.

Velik kredit v znesku 23 milijonov kun za regulacijo Donave je sprejela generalna direkcija za javna dela na Hrvatskem. NDH pripada vsega skupaj 124 km desnega donavskega brega od izliva Drave v Donavo, pa do izliva Save v Donavo. Velika kredita bo šla za ojačitev nasipov pri Vukovaru in Petrovaradinu.

cesta 3; Čerček Frančiška, natakarica, Vavta vas 8; Živec Marija, gostilničarka, Rimska cesta 17; Klemenčič Cirila, sluzkinja, Rimska cesta 17; Mole Mihaela, pekarnica, Staničeva 17; Jese Ivan, čevljar, Cesta na Loko 22; Jontes Ivan, čevljar, Resljeva 26; Markun Anton, prodajalec, Staničeva 3; Jese Bogo, čevljar, Cesta na Loko 23; Lotrič Frančiška, prodajalka, Opearska cesta 33.

Civilni komisariat kočevskega okraja je v mesecu juniju naju kaznoval Kovačič Marijo iz Zagorice 18. obč., Videm-Dobrepolje, in Strubelj Ano iz Zdeneske vasi 20 v občini Videm-Dobrepolje z globo 1000 lir, zaporom 1 dneva in zaplenbo vseh racioniranih živil, ki sta jih brez oblastnega dovoljenja prenašali.

Kazni za prestopke živilskih predpisov. Civilni komisariat za logaški okoliš je v mesecu juniju t. l. izrekel naslednje kazni zaradi prekrškov živilskih predpisov:

Ker nista izročila avinjakih kož trgovcu, pooblaščenemu za pobiranje: Modrijan Antonija, Rovte 5, in Piv Josip, Petkovec 18, oba po 200 lir globe, slednjemu je bilo zaplenjeno tudi blago;

ker je opustil prijavo zakola enega prašiča: Jurjevič Elizabeta, Grabovo 20, 500 lir globe;

ker je imel žito brez dovoljenja: Tekavec Ivan, Cerknica 27, 500 lir globe;

ker je brez dovoljenja strojil kožo: Sivec Frančiška, Petkovec 9, 200 lir globe in zaplenba blaga;

ker je prevažal krompir brez dovoljenja: Gornik Anton, Grabovo, 600 lir globe;

ker je neredno vodil spisek racioniranega blaga: Zupan Eia, Rakek 182, 200 lir globe;

zaradi nedovoljenega izdelovanja surovega masla za druge osebe: Modrijan Antonija, Rovte 5, 200 lir globe in zaplenba blaga;

ker je povzročil cene vina: Puntar Stefanija, Dol. Logatec 41, 500 lir globe;

zaradi opuščenosti prijave pridelovanja koruze, krompirja in fižola: Modic Josip, Markovec 16, 500 lir globe in zaplenba blaga;

zaradi skrivnega zakola in zaradi opuščenosti izročitve kož trgovcu, pooblaščenemu za zbiranje: Rupnik Anton, Zbirše 2, 600 lir globe in zaplenba blaga;

zaradi skrivnega zakola: Komovec Andrej, Planina 144, 500 lir globe in zaplenba blaga.

(Dalje.)

Andrej Anton:

19

Kako postanem javen delavec

Staro je pravilo, da se podobno kakor vildnost tudi človekova poštenost spozna v majhnih stvarih. Kdor je »malem zvest«, temu se navadno smejo zaupati tudi večje stvari, ker postopek v malenkostih razodeva moralno vrednost in trdnost človekovega značaja. Kdor pa je v eni stvari nepošten, bo tudi v drugih težko trden značaj.

Ena najgrših lastnosti značaja je nezvestoba. Kdor ni zvest, kdor ne drži besede, prelamlja obljube, kdor je lažniv, temu tudi druge, še tako lepe lastnosti nič ne pomagajo. Tak človek je slab in mu ljudje po pravici ne zaupajo. Nasprotno pa mnogo napak odpušči človeku, o katerem vemo, da je vedno mož beseda. Zvestoba je znamenje, da je v človeku še duševno zdravje. Kdor pa ne more biti več zvest in mu nezvestoba postane običajni pripomoček, s katerim poizkuša varati svojo najbližjo okolico in družbo sploh, potem je to znamenje, da se dotični nahaja v npravnstvenem razkroju.

Znak neplemenitega značaja je tudi nehvaležnost. Nehvaležnega človeka nadkrljuje celo plemenitejši živali, ki so vse hvaležne. Ena najgubnejših oblik nehvaležnosti se kaže v tem, da se človek dela, kakor da ni ničesar sprejel in bi darovatelj moral biti takorekoč hvaležen, da je mogel nekomu izkazati uslugo. Sicer pa ne pozabimo pravila, da so samo plemeniti ljudje za sprejete dobrote hvaležni. Teh pa je malo. Velika večina ljudi najde že kakšno pretvezo, da se otrese moreče zavesti, da bi za sprejete dobrote morali biti prav za prav izjema v splošni človeški sodrži. Zato ljudje, ki vračajo izposojeni denar to večkrat napravijo s tako gesto, kakor da bi jim moral biti upnik za vračilo do smrti hvaležen.

Tudi nečimernost in prevzetnost sta slabi značajni lastnosti. Nečimernež hoče svojo pomanjkljivo vrednost nadomestiti in pokriti z zunanjim videzom in ugodno sodbo ljudi. Nečimeri so tudi vsi pesimisti. Pesimist nam s svojim ravnanjem hoče dopovedati, da je on, ako ga seveda prav razumemo, prav za prav izjema v splošni človeški sodrži. Zato je prav, da smo v občevanju s takozvanimi »načelnimi« pesimisti previdni, kakor je tudi sumljivo vedno poudarjano razočaranje nad ljudmi in svetom. Navadno za takim razočaranjem tiči užaljenost človeka, ki ni sprejel, kar je od ljudi in sveta pričakoval, ali pa ker neče ljudem in svetu dati, kar bi lahko dal in mogel dati. Načelni sovražniki ljudi so vedno sebičnejši.

Pesimizem in mrznja do ljudi pri mladem človeku, ako ni le neka naučena moda, je vedno znamenje, da z njegovim npravnim življenjem ni vse v redu. Čista mladost se življenja veseli! Čisto srce je pri mladih ljudeh sploh izvor najčistejšega veselja in življenjske vrednote. Nečimernost napravi človeka sicer smešnega a ga ne zasorvaži. Toda ne napravi ničče boljšega in bolj prikupnega utisa kakor človek, ki ni ničemer. — O prevzetnih ljudeh pa ne moremo drugega reči, kakor da so nespametni. Napuh hodi pred padcem, pravi ljudski pregovor. Napuhnjeni ljudje so večkrat predani tudi početnosti. Nečistosti telesa sledi nečistost duha, kar je napuh — ali obratno. Resnično duhovni ljudje so skromni in ponižni. Potem pa je le preveč res, kar pravi vs. pismo, da so med napuhneži vedno prepripi. (Preg 13, 10).

Ako mladi ljudje nastopajo s popolno gotovostjo in samozvestjo, brez prinesli tudi le majhne skromnosti, je navadno znamenje, da je njihov značaj pomanjkljiv ali pa da so se zelo zgodaj razvili in bodo na isti stopnji tudi ostali. Zelo zmoten je predosedek, da s skromnostjo nikamor ne prideš. Morda boš z drznim nastopom trenutno uspel, toda za trajen in zanesljiv uspeh v življenju je obziren in ekromen nastop neprimerno važnejši.

Nekateri ljudje čutijo posebno nagnjenje do tega, da prenašajo slabe novice. Tudi taki ljudje so sumljivi. Sicer morejo svoj posel opravljati iz različnih nagibov, toda največkrat je s takim početjem združeno neko dopadajenje nad samim seboj, pa tudi škodoželjnost, ki uživa, ko vidi drugega skrušenega in ponižanega. Tudi zvičajneža nimamo radi. Vedno se bojimo, da bo svojo zvitost v trenutku, ki bo zanj ugoden, uporabil tudi proti nam in nas preliščil.

Ljudje najrajši govorijo o tistih dobrih lastnostih, ki jih sami nimajo. To je stara izkušnja. Kadar se pa vržejo na premljevanje senčnih strani življenja, pa velja pregovor: česar je srce polno, rada usta govore! Ljudje, ki se ob vsaki priložnosti zgražajo nad umazanostjo in pokvarjenostjo sveta, čutijo močno tajno nagnjenje k vsemu tistemu, kar sicer glasno obsojajo. Drugi, pri katerih je dobrodlost vsaka tretja beseda, nagibajo k skopu in grabežljivosti. Posebno previden pa moraš biti s tistimi, ki se neprestano sklicujejo na svojo odkritosrčnost in iskrenost. Ti so navadno najhujši hinavci.

Vremenska napoved. 16. julija (petek):

pretežno jasno, podnevi velika vročina.

17. julija (sobota): isto.



4. Kdo je bil Rasputin.

Kar smo povedali do zdaj, je zadosten dokaz, da Rasputin ni prišel k vladarjem zato, da bi ozdravil njunega otroka. Videli smo, da o tem ni bilo govora ob prvem srečanju. Car je zapisal v svoj Dnevnik samo, da je Rasputin videl otroke.

Nikakor ni prišel v carsko palačo kot čudodelnik, pač pa kot pobožen kmet, velik zaradi svoje ponižnosti, kot božji človek, ki je prišel iz naroda. Popolnoma kriva je trditev, da je carica videla v njem samo človeka; ki naj bi ozdravil njeno dete in da mu je prav zato polagoma pustila, da se je začel vmešavati v politiko. Dovolj smo že pojasnili caričino miselnost, ki jo je silila, da je neprestano iskala božjega človeka, ki bi izšel iz naroda in ki bi rešil deželo. Prav zato, ker je gledala Rasputina pod tem vidikom, se je odločila, da mu je zaupala skrivnost o carjevičevi boleznii, ki jo je tako skrbno prikrivala pred drugimi. Od tega trenutka dalje je v očeh nesrečne matere Rasputinova pomembnost silno zrasla. Ker je kmetu uspelo, da je otrocu olajšal trpljenje, je carica bila trdno prepričana, da je on tisti, ki ga je poslala božja Previdnost, da reši domovino.

Mnogo se je že razpravljalo o tem, če je Rasputin res znal olajšati carjevičovo trpljenje in kako je to dosegel. Zdi se, da mu je res uspelo, da je dva ali trikrat ustavil krvavitve, ko so zdravniki zaman poizkusili vsa sredstva. Morda je poznal kaka zdravilna sredstva, ki jih pozna le preprosto ljudstvo. Ruski kmetje se pogostokrat zatekajo k nekakim čarovnikom, ki znajo ustaviti krvavitve s sredstvi, ki zdravniški znanosti niso znana. Lahko se tudi domneva, da je Rasputinova pomoč bila uspešna šele potem, ko so zdravniki poskusili z vsemi sredstvi in da je njegova magnetična moč, katero je brez dvoma imel, povečala vpliv zdravil. Bil je pri njem zelo neenakomerno, večkrat je bil popolnoma izčrpan in tedaj je naredil vtis ubogega nevednega kmeta, ki je komaj znal govoriti. Bil je predvsem histeričen in to njegovo živčno stanje ga je mnogokrat dovedlo do verske vznesenosti, ki je bila vse prej kot iskrena. Večkrat pa je dobival močne napade, ob katerih je zašel v pravcato živalsko poltenost. Vladimir se je vedno kazal v najlepši luči in ko je carica pozneje slišala o njegovi razuzdanosti, ni hotela tega verjeti in je trdila, da je to samo obrekovanje zavistnežev. Glavni vzrok caričine zmote je bil v tem, da je domnevala, da pozna ljudsko dušo do dna, v resnici pa je poznala samo njeno najlepšo stran, o temni strani pa ni imela niti najmanjšega pojma.

Tu pa se nam vzbudi vprašanje, ki so ga stavili že toliko: kdo je bil Rasputin? Mnogo se je že pisalo o njem, a prav zato je postalo to vprašanje še bolj zapleteno. Mnogi so ga predstavljali kot meniha, kar pa nikakor ne odgovarja resnici, kajti Rasputin ni nikdar bil v kakem samostanu, razen če je vstopil vanj kot romar. Nekateri so trdili, da je bil tako zvani ruski starec. Vendar je tudi ta trditev kriva, kajti Rusi so označevali z imenom »starec« starega meniha, ki je dobil od samostanskega vodstva nalogo, da

je vodil duše. Rasputin pa ni bil niti menih, niti starec. Bil je navaden krepak kmet, poročen, imel je številno družino, a bil je prežet z versko vznesenostjo in z nomadskim nagonom, ki tira na tisoče kmetov, da zapuste domačo hišo in romajo od svetišča do svetišča. Kakor pri drugih njegovih tovarših, je tudi pri njem verska vznesenost nastopala v presledkih. Temu stanju pa je sledila nekaka nebrzižnost in naveličnost potepuškega življenja. Romarji so v takem stanju komaj čakali, da se vrnejo domov, kjer so se zopet lotili obdelovanja zemlje. Rasputin je zagoneten samo za tiste, ki jim je rusko kmetstvo ljudstvo nepoznano, kajti ni bil nič drugega kot eden izmed tipičnih predstavnikov tega ljudstva. Toda prav zato je bil carski dvojici tako všeč. Teže pa je bilo spoznati njegove verske nazore.

Kakor pri mnogih drugih kmetih, posebno nervoznih, se je krščenstvo približevalo verskemu sektarstvu. Ali je bil res privrženec verske ločine »kilstvo« kakor se je trdilo, ko je bil še živ? Mnogi so to zanikali. Ljudje, ki so bili dobro poučeni, so izjavljali, da je treba to verjetnost izključiti zaradi pomanjkanja dokazov. Vendar se nam zdi, da ta trditev nikakor ni dovolj utemeljena in pozneje bomo navedli dejstva, ki pričajo prav nasprotno: Zaenkrat moremo reči samo to, da moremo upravičeno trditi, da je Rasputin zelo verjetno pripadal tej sekli.

»Kilsto« so se imenovali pripadniki sekte, ki je izhajala od manihejev. Maniheji, proti katerim se je v III. in IV. stoletju Cerkev tako odločno borila, niso nikdar popolnoma izginili iz vzhodne cerkve. Prodrli so globoko med slovanske narode pod imenom »bogomilci«, kakor hitro so ti bili pokrštenjeni. Tudi v Rusiji so se pojav

Drobne novice

Koledar

Petek, 16. malega srpana: Karmel. Marija; Rejneld, devica in mučenica; Valentin, škof in mučenec.

Sobota, 17. malega srpana: Mar. ponižnost; Aleš, spoznavalec; Januarija, mučenica.

Lunina sprememba: 17. malega srpana: ščip ob 13.21. Herschel napoveduje oblačno in deževno vreme.

Zgodovinski paberki

16. malega srpana

I. 622. je moral bežati Mohamed pred svojimi rojaki iz rodne mesta Meke; zavetje je našel v Jatribu, ki se je odslej po njem imenoval Medinat-nabi, t. j. mesto poslanca, odtod ime Medina. Ta beg se imenuje hidžret in je začetek muslimanskega časopisa, toda po luninih in ne po sončnih letih.

I. 1816. je umrl v Triesteju prvi in zadnji ljubljanski nadškof Mihael Brigid, rojen 1742. l. v Triesteju. Član istrske rodbine baronov brezoviških in lupoglavskih je študiral teologijo pri jezuitih v Gradcu, bil kanonik regularnih korarjev v Voranu, Spižu in župnik v Lečovi na Ogrskem. V tej dobi je izvajal avstrijski vladar Jožef II. (1780 do 1790) med drugimi tudi obsežne cerkvenoupravne reforme. Tako je hotel iz posebne naklonjenosti povzdigniti svojega zvestega pomočnika ljubljanske škofa Karla Herbersteina v nadškofa in mu podrediti primorski škofiji senjsko-modraško in gradiščansko. V Rimu sicer niso imeli nič proti povišanju ljubljane v nadškofijo, le Herberstein niso marali nagraditi s to častjo. Cesar pa ni odjel. Sredi pogajanj pa je Herberstein umrl l. 1787. Zdaj je glavna ovira odpadla. Z apostolskim pismom z dne 7. marca l. 1788. je papež Pij VI. odpravil nadškofijo gorisko in ustanovil ljubljansko, novi nadškof je postal Brigid. Bil je janzenist avstrijskega tipa in ježefinec. Zunanji dogodki v ljubljanski vladikovi so se vrtili brez kakšne posebne njegove pobude. Na ljubljanski stolici je bil do l. 1806, sledil mu je Kautič, toda ne več kot nadškof in knez, ampak samo škof, z novo cerkvenoupravno reformo se je metropolija preselila znova v Gorizijo.

I. 1899. se je rodil v Novem mestu slikar Božidar Jakac. Ljudsko šolo je obiskoval v Novem mestu, deloma tudi srednjo, maturiral je v Idriji l. 1918. Po končani umetniški akademiji v Pragi je potoval po Nemčiji in Italiji, se začasno naselil v Novem mestu, pa odšel z državnim štipendijem v Pariz in se preko Severne Afrike in Italije vrnil v domovino. Jakac je pokazal slikarski talent že v srednješolskih letih, po strokovni izobrazbi se je razvil v izrazitega modernega grafika, ki obvladuje vse tehnike v bakropisu in litografiji, lesorez, linorez in monotipiji. Mnogo dela s pastelom, kredo in svinčnikom, manj z oljnatimi barvami. Kot grafik je eruptiven, tipičen impresionističen umetnik izredne plodovitosti. Njegovo obsežno grafično delo je v glavnem zrcalo vsemestnega življenja. V krajini prihaja do izraza lirčnost, v portretu ekspresivnost.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod Marcel Gruden, višji kontrolor državnih železnic. Truplo bodo prepeljali v Trieste in bo blagoslovljeno pred glavnim

PROGRAM KNJIZNE ZBIRKE

»NAŠA KNJIGA« ZA DRUGO POLLETJE

Salminen: KATRINA. Finski roman o materi. Hünnerman: OČE DAMIJAN. Zivljenjepisni roman Damijana de Veuster, »četa gobavec«.

Cloete: KOLESA SE VRTIJO. Epopeja Burrov v 19. stoletju.

Budak: MUSINKA. Liški roman, pendant »Ognjišču«.

Prva dva romana izideta skupaj konec julija. NAROČNINA za vse štiri, v platno vezane knjige je 1.92 — in se lahko plača v šestih obrokih po 1.32 —. Kdor poravnava do zadnjega avgusta vse naročnino naenkrat, plača samo 1.100 —. Čimprej naročite to najboljšo zbirko leposlov, del

ZALOŽBA »NAŠA KNJIGA« LJUDSKA KNJIGARNA v Ljubljani — Pred Škofijo 5

kolodvorom v Ljubljani v petek, 16. julija, ob pol 12 dopoldne.

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Žitnik roj. Koritnik. Pogreb bo v petek, 16. julija ob pol štirih popoldne iz kapelice sv. Janeza na Zalah na pokopališče k Sv. Križu.

SVET

bolmet najzanimivejše
čtivo o človekovem
udejstvi vovanju



— Napovedujejo lepo vreme. Matematična vremenska napoved omenja, da je nastopila daljša doba lepega vremena. To je zelo verjetno, saj bomo kmalu v dobi pasjih dni, ko vselej pritane zadnja huda vročina v letu. Nekatere pratike in mali koledarji, ki imajo navado, da napovedujejo vreme kar za vsak mesec in celo leto v naprej, pa pravijo, da bo v dobi pasjih dni precej deževno, lepo le, ko bi ob luninih spremembah vel hladni sever. Naši poljedelci si iskreno žele lepega vremena. Mokrote je bilo dovolj. Vročina bi zlasti dobrodošla raznim vrstam fižola, dalje posebno paradiznikom in tudi drugim pridelkom. V sredo je bil dan brez dežja. Najvišja dnevna temperatura je v sredo dosegla + 23.8°C. V četrtek zjutraj brez megle in jutranji minimum + 10.4°C. V Trnovem celo + 8.4°C. Barometer se dviga in je v četrtek zjutraj dosegel 768.7 mm.

— Sprejemni izpiti na novomeški gimnaziji se bodo pričeli 26. julija zjutraj ob osmih in bodo trajali 3 dni. Učenci naj prinesejo s seboj samo pero, svinčnik in radirko, ker bodo papir za naloge in za risanje dobili na zavodu proti plačilu 2 lir. Prvi dan bodo vsi učenci skupaj pisali pismene naloge; 27. julija bodo po možnosti prišli pri ustnem izpitu na vrsto vsi učenci, ki stanujejo izven Novega mesta in najbližje okolice; 28. julija pa ostali učenci.

— Na uršulinski gimnaziji v Ljubljani se prične sprejemni izpiti v torek, 20. julija ob 8. uri. Deklice naj prinese s seboj pisalo in risalo orodje; papir dode proti odškodnini v šoli. Prve bodo na vrsti tiste, ki se pripeljejo z vlakom.

— »DOLOREX« tablete proti živčnemu glavobolu. V lekarnah lir 2.30.

— Nesreče na delu. V D. M. v Polju je na cesti padel in si zlomil desno nogo 9-letni delavec sin Janez Triler. — Na Brdu pri Viču se je hudo poškodoval na levi roki 18-letni delavec Božo Domiter. — Oba ponesrečenca sta bila sprejeta v splošni bolnišnici na kirurškem oddelku.

— Blagim srcem! Ljubljancem Peter Košir, onemogel, za nobeno delo sposoben, ker so mu noge živčno čisto odpovedale. Ker nima nobenih sredstev, da bi si nabavil voziček na ročni pogon,

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

Ljudska slavnost v korist Rdečega križa v Smartnem pod Smarno goro je prinesla 2200 mark. Podjetje »Cite, ki je najmanjša v občini, je zbralo največ prispevkov. Cestna zbirka je prinesla 504 marke. Za zgoraj omenjeno slavnost sta si pridobila posebne zasluge organizacijski vodja Korin in propagandni vodja Fatur.

Kanalski preselenci si ogledujejo obrate. Preselenci iz Kanalske doline in iz južne Tirolske, ki žive sedaj v celovski okolici, so si te dni ogledali vzorno kmečko gospodarstvo posestnika Jarca v Grabšajnu.

Gorenjski pevci v Celovcu. Pevsko društvo iz Kranja je vrnilo obisk Košatovi zvezi v Celovcu. Goste, med katerimi je bil tudi okrožni vodja Kuss iz Kranja, je sprejela na celovškem glavnem kolodvoru Košatova zveza, nakar so se s tramvajem peljali do jezera, kjer so se vkrcali na parnik, ki jih je prepeljal v Poreče. Tam so obe društvi lepo sprejeli, nakar je bil koncert za ranjene vojake. Gostje iz Kranja so obiskali tudi Vrbo ob jezeru.

V Kranjski gori je umrl Janez Peterman, v Podkorenu pa Marija Cuznar.

S Spodnjega Štajerskega

Mariborsko okrožno vodstvo je imelo 9. julija delovno zborovanje, na katerem je govoril okrožni vodja Rachle o »nemškem stališču«. Uradni vodja je podal pregled o delu v zadnjem polletju in dal navodila za prihodnje tedne. Sprejet je bil načrt

prosi dobra srca za pomoč. Prispevke sprejema uprava našega lista.

— Tschamba Fil ubrani sončarico ter se po njem dobljena rjava koža nikdar ne lupi. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

— Sreča v nesreči. Pri italijanskem mestu Orta se je zgodila nevarna avtomobilska nesreča, ki pa se je za potnike še precej srečno končala. Dva trgovska potnika sta se peljala s svojim avtomobilom po serpentinasti cesti, pod katero je silno strmo pobočje. Spodaj v dolini pa valovi deroč hudournik. Iz neznanega vzroka je avtomobil nenadoma zdrsil čez pobočje navzdol. Brez dvoma bi prišlo do smrtnega padeča, če ne bi avtomobil ustavilo močno drevo, ki raste na pobočju. Oba potnika sta bila seveda še vedno v nevarnosti, ker na strmim pobočju nista mogla priti iz avtomobila. Ključala sta na pomoč. Prihiti so ljudje, ki so rešili oba moža.

Dr. Andrej Snoj: Jezus Kristus: V založbi Ljudske knjigarnje je izšla lična knjižica »Jezus Kristus«, ki jo je priredil prof. dr. Andrej Snoj. Delo je pomembno zlasti zaradi tega, ker je to sedaj prva celotna evangelijska harmonija. Podrobnosti bomo o njej poročali drugič.

SVET

bolmet najzanimivejše
čtivo o človekovem
udejstvi vovanju



Iz Novega mesta

S. M. Mihaela Gorjup — 80-letnik. Šmihelski samostan praznuje v teh dneh lep jubilej — 80letnico svoje redovne sestre Mihaele. Ko je bil samostan v Šmihelu ustanovljen in so 29. septembra na praznik sv. Mihaela l. 1886. prišle prve sestre v Šmihel, je bila sestra Mihaela med njimi, takrat še kandidatinja. Izmed onih živih sedaj edino le še sestra Mihaela. Rojena 15. julija 1863. v Ljubljani, je po dovršenem učiteljskem v Gorici sprva poučevala na ljudski šoli v Šmihelu. Od leta 1914 pa je bila že ravnateljica meščanske šole. Zaradi velikih sposobnosti, ki jih je pokazala v vodstvu šole, je bila v letih od 1921 do 1927 prednica samostana v Šmihelu in naslednjih šest let prednica samostana v Velikem Bečkereku. Toda srce jo je gnalo nazaj, kjer je začela svoje redovniško življenje. Pri poveljni samostana in zidanju nove krasne kapele je bila prednica Mihaela dobra svetovalka. Vsa leta pa je tudi velika ljubitelja glasbe in petja. Sedaj kot 80 letna živi med sestrami še vsa živahna, mladostna in s svojim humorjem razveseljuje vsa hišo. Večino dneva pa premoli za svoje ljudstvo, zlasti za svoje bivše učence, ki jih je mnogo po raznih službah, predvsem pa opravljajo svoje materske dolžnosti. Vse te se kaj radi zanimajo še za sestro Mihaelo in jo z veseljem in hvaležnostjo obiskujejo. Jubilarinji želimo, da jo nebeški blagoslov spremlja še v nadaljnjih letih.

za proslavo o priliki izročitve zastav sedmim odlikovanim krajevnim skupinam, ki bo dne 14. avgusta.

V Radenci so imeli 11. julija lepo otroško slavo. Nad sto otrok je ob navzočnosti staršev izvajalo plesne igre in stafetni tek. Po končani prireditvi so otroke pogostili.

Nesreča. 20-letna nameščenka Marija Mikolič s Tezge se je peljala na svojem kolesu in zadel v tovrni voz. Padla je tako nesrečno, da si je hudo poškodovala desno nogo. — S kolesa je padla 32-letna poljska delavka Matilda Pušec iz Slivnice pri Mariboru in si zlomila ključnico. — 16-letni čestni delavec Anton Kobale z Goričke gore je padel tako nesrečno, da si je že drugič zlomil desno roko nad komolcem.

Koncert v Konjicah. V konjiški dvorani Domovinske zveze so koncertirali te dni vojaki. Sodelovala sta tudi Hans Decker z dunajske državne opere in Jožef Masche z dunajske radio-oddajne postaje. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička.

Iz Hrvaške

Natačaj za ljudske igre. Glavno ravnateljstvo za občo ljudsko prosveto v hrvaškem prosvetnem ministertvu je razpisalo nagrado za najboljšo ljudske igre, ki bi bile primerne za uprizarjanje na ljudskih odrih. Vsebinska igra mora biti vzeta iz hrvaškega narodnega življenja, predvsem iz razdobja borb Hrvatov za svojo državo. Za najboljšo ljudsko igro je določena nagrada 20.000 kun. Poleg prve nagrade je določena še druga 15.000 kun in tretja 5000 kun. Ljudske igre, ki ne bodo nagrajene, vendar pa bodo dobro ocenjene, bo glavno

Gledališče

Drama:

Petek, 16. julija, ob 10.: »Mali lordi. Znakljiva mladinska predstava za Gili.

Sobota, 17. julija ob 19.: »Nevesta s krono. Red A.

Nedelja, 18. julija, ob 13.: »Veliki mož. Izv. Zgodnja uprizoritev te igre v letošnji sezoni. Cene od 15 lir navzdol.

Ob 19.: »Nevesta s krono. Izv. Cene od 20 lir navzdol.

Zadnja nedelja v Drami pred zaključkom seboja, bo bodoča 18. t. m. Da bi imeli vsi tisti gledalci obiskovalci, ki med tednom ne utegnejo posesti gledališča, prilagodit videti dva izmed posebnih uspešnih uprizoritev tebe sezone, sta na sporedu ob 15. uri Ljubke Preunčeve sodobna komedija »Veliki mož«, ki je dosegla veliko število repriz in ob 19. uri A. Strindbergova drama »Nevesta s krono«.

Zaključek dramatske sezone v Drami t. okrog 22. t. m. na kar opozarjamo vse tiste gledalce obiskovalce, ki si žele ogledati še kake tekoče dramske predstave,

Opera:

Petek, 16. julija, ob 10.: »Prodana nevesta. Red Cetirek.

Sobota, 17. julija ob 19.: »Madame Butterfly. Red B.

Gostovanje Zlate Glenglenčeve. V soboto bo nela ta odlična gostja, ki je bila za časa svojega delovanja na naši Operi ljubljanskega našega občinstva — kar je ostala tudi še sedaj, — Puccinijevo »Madame Butterfly« v občinski zasedbi letošnje sezone.

Naznanila

RADIO. Petek, 16. julija, — 7.30 Pesmi in napevi. — 8.00 Napoved časa, poročila v italijanski. — 12.30 Plošče, — 12.30 Poročila v slovenski. — 12.45 Laha glasba. — 13.00 Napoved časa, poročila v italijanski. — 13.10 Poročilo vrhovnega poveljstva oboroženih sil v slovenski. — 13.12 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. — 14.00 Poročila v italijanski. — 14.15 Operna glasba na ploščah. — 14.20 Orkester pesni vodi dirigent Angelini. — 15.00 Poročila v slovenski. — 17.00 Napoved časa, poročila v italijanski. — 17.15 Koncert sopra-



ravnateljstvo za občo ljudsko prosveto odkupilo za 2000 kun. Nagrajene, kakor tudi odkupljene ljudske igre, bo ravnateljstvo tiskalo in izdalo v lastni založbi.

Obnova domačih konjskih pasem. Po predhodnem sporazumu z ministertvom za narodno gospodarstvo je upravni odbor zavoda za promet z živino in njenimi proizvodi odobril znesek dveh milijonov kun za obnovo posavskega konja, ki je prišel že izumirati.

Zadružne popravilnice čevljev. V Zagrebu so se sestali tamošnji čevljarji ter so razpravljali o svojem položaju, ki je nastal zanje z ustanovitvijo velikih popravilnic čevljev, katere povsod odpirata Bata. Čevljarji so na sestanku sklenili, da se bodo združili v skupine po deset do 15 čevljarjev ter bodo popravljali čevlje na zadružni podlagi.

Oddaja gumijastih odpadkov. Minister za narodno gospodarstvo je predpisal naredbi, po kateri morajo kmetje pri nabavi novih kmečkih opankov z gumijastimi podplati izročiti 3 kg raznih gumijastih odpadkov. Za nabavo pol opankov, ženskih in otroških opankov so določene količine obvezne oddaje gumijastih odpadkov določene od dveh do pol kilograma.

Vrnitev ustaških funkcionarjev s Slovaške. Te dni se je vrnil v Zagreb skupina funkcionarjev zagrebskih ustaških organizacij, ki je bila na večdnevem uradnem obisku pri vodstvu Hlinkine garde v Bratislavi.

Po najnovejših vesteh razpolaga NDH z 283 diplomiranimi bolniškimi sestrami.

Iz Srbije

Smrt srbskega znanstvenika. Dne 9. junija je umrl v Beogradu Mihajlo Petrovič, vseučiliški profesor v pokou. Pokojni Petrovič je bil znan srbski znanstvenik in kot tak član domače srbske kraljevske akademije znanosti in umetnosti ter dopisni član raznih inozemskih znanstvenih akademij in društev. Pokopali so ga na beograjskem novem pokopališču.

Dom nosačev v Beogradu. Društvo beograjskih nosačev je sklenilo, da si bo postavilo lastni dom. V ta namen so začeli nosači z denarno zbirko ter so samo v nekaj dneh nabrali nad en milijon dinarjev.

Smrt naše rojakinje. Iz Požarevca poročajo, da je tamkaj umrla v velikonočnem tednu naša rojakinja gospa Marija Gostinčarjeva, vdova po šolskem upravitelju. Ob udeležbi vseh članov naše tamošnje kolonije so jo položili k večnemu počitku na veliki četrti. Preostali naši sožalje!

Mož križa

(L'uomo della Croce)

V besenju bitke, med treskanjem eksplozij in pod žarki, ki ožarjajo muke, nudi križar svojim sobo evnikom besedo, ki tolaži dušo, in uteho, ki blaži telesne rane. On ure mimo med izbruhom napada, edino bitje, ki ne žali kajti, na prsih ima ščit, sveto znamenje e Kristsovo. Vredno junaštvo tega moža, ki je celo brez orožja, toda dvakratni vojak — vojak Domovine in vojščak bčiji — je utešeno v sijajnem vojnem filmu, za-novanem po Assevi Gravelli in režirano po Robertu Rossellini, ter nosi naslov MOŽ KRIŽA. ki ga bo predvajal E.N.I.C. te dni v naših kino-gledališčih.



Alberto Tavazzi v filmu: »Mož križa«. Produkcija Continentalcine, reprodukcija E.N.I.C.

DOMANI AL CINEMA SLOGA

Drobna ljubljanska kronika

Praznik

Karmelske Matere božje

V petek, 16. julija, na praznik Karmelske Matere božje v karmeličanski cerkvi na Selu pri Ljubljani: o pol 6. tiha sv. maša. Ob 6 slovesna sv. maša. Od pol 7 do 11 vsake pol ure tiha sv. maša. Prav tako sv. obhajilo vsake pol ure. Popoldne ob 7 pridiga. Govori g. svetnik Hohnjec. Nato pete litanije Matere božje in blagoslov. Oba dneva to je na predvečer, v četrtek in praznik bo od pol 6 do 7 popoldne izpostavljeno Najsvetejše. Kdor obišče karmeličanske cerkev od 15. julija popoldne do 16. julija o polnoči, prejme pod navadnimi pogoji popolni odpustek kakor o porciunkulki. Lepo vabljeno! Karmelska Mati nas čaka in pripravlja za vsakega milosti in blagoslova.

*

Stolna kongregacija za akademike v Ljubljani ne bo imela sestankov do nadaljnega zaradi obolenosti k. voditelja. Prosim, obvestite druga drugo!

Članice Poselskega zavetišča sv. Marte vabimo, da se udeležijo sv. mise, ki bo v soboto, 17. julija ob pol 6 zjutraj pri oltorju brezjanske Matere božje v stolnici.

Kopališče pri Stonu ostane zaradi šiščenja zaprto od 18. julija do 3. avgusta.

Učite se strojeplasti! Novi eno- in trimesečni strojeplasti tečaj — dnevi in večerni — se prične v torek 20. julija. Desetpretna učna metoda. Specijalna stroje-

plisna šola. Največja moderna strojeplastična, raznovrstni pisalni stroji. Pouk je dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Učnina je zmerna. Na razpolago prospekt. Informacije daje in sprejema prijave: »gorsko učilišče« Christofov učni zavod, Domobranska 13.

Adamci. Ljudovje. Pavlič in Tome so skladatelji, katerih dela so stalno na razporedih vokalnih koncertov. Na koncertu Ljubljanskega Zvona v ponedeljek, 19. t. m. bomo slišali njih najboljšo skladbo. Ker zadnji dva leti ni bilo vokalnih koncertov, je razumljivo, da je za koncert veliko zanimanje. Zato opozarjamo občinstvo, da si nabavi vstopnice že v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice.

Za stare in onemogle Ljubljance v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je podarila ga. Leopoldina Lončar 50 lir. Zupanstvo izreka dobrotniki najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Lep zgled odraslim je te dni dal 10-letni učenec 3. razreda vadinice, gospodič Rajko Turk, sin nasega uglednega somesana, prevzročila enakega imena iz Petrarkove ulice št. 17. Ko se je dečko pripravljati, da odličen harmonikar nastopi pri otvoritvi otroškega paradiža je izročil organizatorju prireditve izredno redek in zanimiv ključ, ki ga je našel na dvorišču za zidom hiše na Sv. Petra cesti št. 49. Ključ je seveda zarjavel, vendar pa je treba vnoviti, posebno pa, kako jih je treba vnoviti, si prizadevati, da pridejo v javno zbirko. Vse to je dečko vestno izpolnil ter storil se več kot javne zbirke zahtevajo, ker je prostovoljno in brez odškodnine odstopil to važno najdbo mestnemu muzeju. Povedati pa moramo o njem, da se je izkazal s svojo

harmoniko že tudi pri skušnji za otvoritev otroškega paradiža, ko je vse otroško igro vodil s svojim instrumentom. Toda pri otvoritvi sami se je izkazal tudi za dobro vzgojenega kavalirja, ko je svoj že prej dobljeni prostor na vozičku poleg ženina in neveste odstopil znatno manjši tovarišici v narodni noši. Seveda je tudi sam običel častitljivo starodavno nošo, ter bi se bil gotovo rad postavil z njo na obhodovalnem vozičku. Dobrotniki mestnega muzeja in dobro vzgojeni bistri dijaček Rajko zaslužijo za oboje javno pohvalo, predvsem pa za zupanstvo za darilo mestnemu muzeju in za sodelovanje pri mladinskih prireditvah izreka zasluženo pohvalo in najtoplejšo zahvalo.

Sprememba regulacijskega načrta v šempeterškem kraju. Zaradi urejenosti sprejembe in dopolnitve sedaj veljavnega regulacijskega načrta naselja med Ilirsko ulico, Sv. Petra cesti, Škofjo ulico in Vidovdanske ceste bodo po § 9 gradbenega zakona med ugradnini urami v sobi št. 41 mestnega tehničnega oddelka v kresli. Nabrojeno 20. septembra št. 2-11, spet za 20 dni javno razpisani področje in do 1. okt. na levi roki mu je izročila levo nogo. Betonska maza je pri delu močno ranila 56-letni delavec France Novak. Med igro je padel in si zlomil desno 9-letni krojačev sin Vinko Kranjc. Gojenka mladinskega zavetišča, 9-letna Bronislava Jurčičeva si je pri padcu zlomila desno roko.

Ponesrečenec v Ljubljani. Na desni nogi se je ranila 37 letna služkinja Marija Grlica. — S podstresja je padel in si zlomil levo nogo 31-letni delavec Jože Nečemer. — Pri delu je betonskega delavca 56-letnega Antona Lipičarja področje. Betonska maza mu je zdrobila levo nogo. Na levi roki mu je pri delu močno ranila 56-letni delavec France Novak. — Med igro je pad

Dolina molka

J. Oliver Curwood 33

Zunaj je vihar še huje zdijal. Strahovito gmenje je pretresalo hišo in steklo v oknih je zvenelo. Kent je z glavo pokazal proti oknu, na katero je malo prej potrkal Moole.

»Krasna noč ... za naju!« — je rekel. — »Oditi bova morala!«

Ni odgovorila.

»Pred očmi pravice sem morilec« — je nadaljeval Kent. — »Vi ste me resili; ranili ste človeka, službojočega stražnika, torej ste krivi tudi vi. Blazno bi zato bilo, če bi še ostajala tu; to bi bil samomor. Če Kedy...«

»Če Kedy ne stori tega, kar sem mu malo prej rekla, da mora storiti, ga bom ubila« — je mirno odgovorila deklica.

Ob toliki hladnokrvnosti in mirnosti njenega pogleda je kar onemel. Zopet je imel isti vtis kot takrat v bolnišnici, da govori in ga gleda tako kot otrok. Če je še pred kratkim mogel ugotoviti, da se boji, ni sedaj njen obraz izražal prav ničesar. Ni bila razburjena in njene neizrekljivo lepe oči so bile popolnoma mirne. Ta otroška mirnost ga je

razorožila; njena moč in odločnost sta bili večji od njegovih sil in ustvarjali sta med njima prepad, ki ga e bilo mogoče premostiti s prepričevanjem ali s prošnjami, nikakor pa ne s silo. Njena grožnja, pravkar tako mirno izrečena proti Kedyju, je vsebovala za nadzoraike resno smrtno nevarnost.

Nenavaden smehljaj je zaigral na Maretinih ustnicah in njene oči so dobile milejši izraz.

»Ali veste, da po določbah nekega starega in svetega zakona seveda pripadate sedaj meni?« — je vprašala.

»Slišal sem že nekaj o takšnem zakonu. Pred sto leti bi na podlagi tega zakona bil vaš suženj; če pa je ta zakon še vedno v veljavi, sem prav vesel in srečen.«

»Da, Ali se zavedate svojega resničnega položaja, Jeems? Res ste bili prav blizu smrti, kajti mislim, da bi vas obesili. Jaz sem vam rešila življenje, ki je sedaj zato moja last, kajti prepričana sem, da tisti zakon še vedno velja. Zdaj ste moja last in storila bom z vami kar bom hotela, dokler vam ne bom dovolila oditi po treh rekeh navzdol. Nocoj ne boste odpotovali, ker morate počakati Laselle in njegove ljudi.«

»Laselle! Jean Laselle?«

Marette je prikimala.

»Da, in povedala vam bom, zakaj morate še počakati. V našem načrtu je vse dobro premišljeno; odšli boste z Laselleom in njegovimi, ko od-

pctujejo na sever in nihče ne bo mogel ničesar slutiti. Do odhoda boste ostali tu, kjer je varno, kajti nihče vas ne bo iskal v hiši policijskega nadzornika.«

»Toda vi, Marette...!« — Prekinil se je, ker se je spomnil, da mu je prej rekla, naj je ničesar ne vprašuje.

Marette je počasi skomizgnila z rameni in pokazala proti sobi, v kateri je Kent že bil.

»Nikar se preveč ne vznemirjate!« — je rekla. »Za nekaj tednov sem tu in nič se mi ni zgodilo. Tu sem na varnem in Kedy se ni niti približal vratom, odkar me je vaš veliki in rdečelasi prijatelj videl v topolovem gozdiču. Povem vam, da nadzornik niti po stopnicah navzgor ni prišel. Vem, da se vam to čudno zdi in da imate tisoč vprašanj... monsieur Jeems! Vem, da kar gorite od radovednosti; jaz pa...«

Neko nenadno čustvo se je vzbudilo v njej; vidno utrujena se je spustila na naslonjač, ki je bil prej priljubljen Kedyju, počivališče in zdelo se je, da bo izbruhnila v jok. Ko pa je dvignila oči in pogledala svojega tovariša, je ta videl, da se za otroškim izrazom v njenih očeh še vedno skriva nekaj posebnega, nekakšna čudna in nepremagljiva moč.

»Oh, kako želim, da bi vam na vsa vaša vprašanja mogla odgovoriti!« — je rekla s tihim in utrujenim glasom. — »Rada bi to storila, ker... ker

imam zaupanje v vas, Jeems, toda ne morem. Nemogoče je... in nerazumljivo. Če bi to storila...« — obupano je zamahnila z roko. — »Če bi vam vse povedala, bi mi ne bili več naklonjeni... jaz pa bi se rada uživala vašo naklonjenost, dokler... ne odidete z gospodom Jeanom in z njegovimi tovariši na sever.«

»In ko odidem« — je skoraj divje vzkliknil Kent — »bom našel tisti kraj, ki mu vi pravite »Dolina molčočih ljudi«, najsi bo iskanje še tako težavno in čeprav bi jo moral iskati vse svoje življenje!«

Z velikim veseljem je ugotovil, da se je Maretin obraz ob teh besedah razjasnil, ne da bi to skušala prikriti. Najsi so bila čustva, ki so navdajala to nenavadno deklico, kakršna koli, vsa so se na njenem obrazu izražala tako jasno in preprosto, da jo je Kent gledal z nekakšnim spoštovanjem. Tega, kar ji je povedal, se je zelo razveselila; to so mu odkritosrčno povedale njene oči in to je izražal njen smeh.

»Vesela sem, da slišim te besede, Jeems, in mislim, da boste našli tisti kraj... toda ob svojem času, kajti...«

Nekaj časa ga je nepremično gledala — že večkrat je to storila — kakor da bi mu hotela videti v dušo; od tem pogledu je mladenič bolj kot kdaj prej občutil, kako zelo ji je vdan.

Belozeleni bodo nastopili proti enajstori izbranih

Zdaj, ko je konec nogometnega prvenstva, se nam obeta tekma, ki pomeni za domačega prvaka Ljubljano težko preizkušnjo. Kaj zmorejo belozeleni, smo videli na zadnjih tekmah, ko so gladko zmagovali. V nedeljo pa bodo nastopili na lastnem igrišču proti »združenim ljubljani«, to je proti najboljšim igralcem iz moštve prvega razreda.

Za združene bodo igrali naslednji: Oblak, Rogelj, Antonič (vsi Hermes), Kisel (Tobačna), Accetto (H.), Januš, Toth, Marn (vsi Tobačna), Fajon, Zigon (oba Mars), Aljančič in Zupan (oba Hermes). Kot rezerva sta določena Nagode in Doberlet. Tudi belozeleni bodo nastopili s svojimi najboljšimi močmi ter skušali še enkrat dokazati, da so si sloves prvaka pošteno zaslužili. Preizkušnja pa bo težka, kar opravičuje upanje, da bomo videli nogomet višje stopnje.

Zanimiva bo tudi predtekma, s katero bodo začeli ob 17 pravtako na igrišču Ljubljane. Tu bo igrala mladika, najmlajši član I. razreda proti izbrani enajstori moštve II. razreda. Vstopnina k nedeljski nogometni prireditvi znaša od 2 do 8 lir.

Dolžnosti atletskih klubov

Iz službene objave LAZ, št. 18.

Nagrade. Zveza poziva prvo in drugoplasirane zmagovalce na juniorskem prvenstvu, naj se zgledajo v tajništvo, kjer bodo dvignili nagrade. Prvo nagrado dobi klub, ki je dosegel najvišje število točk. SK Hermes.

Verifikacije. Doslej je verificiranih pri LAZ 17 atletin in 73 atletov. Številčna moč posameznih klubov z ozirom na prijavljene in verificirane tekmovalce je tale: Hermes 42 atletov in 8 atletinj; SK Itirija 7 atletov; GILL 5 atletov; Tobačna tovarna 9 atletin; SK Vič 14 atletov; SK Planina 5 atletov.

Dolžnosti klubov. Za klube, ki so včlanjeni pri Ljubljanskem atletskem zvezi, veljajo sledeča pravila:

a) Klubi morajo izpolnjevati pravila LAZ, seznaniti s temi pravili svoje člane in jim sporočiti odloke, ki jih kdaj pa kdaj izdajajo ustanove zveze, t. j. predsedstvo zveze, direktorij zveze, zbor ljubljanskih atletov, odbor za tekmovalce in pravila ter nadzorni odbor;

b) nadzorovati morajo svoje tekmovalce, da izpolnjujejo amaterska določila, kakor tudi vzgojno športna načela;

c) zagotoviti morajo svojim atletom vso tehnično in moralno pomoč;

d) paziti morajo na svoje tekmovalce, da imajo pri tekmovalju predpisano športno obleko. Obleka mora biti čista in mora odgovarjati športnim pravilom. Sodniki so dolžni prepovedati nastop atletom, ki so nepravilno ali nesposobno oblečeni. Atletom je prepovedano, da bi tekmovali bos.

Službeno iz Zbora 1. a sodnikov. — Obveščamo vse gg. sodnike skupine B, da se vrši v soboto 24. t. m. ob 17 na Hermesu žensko tekmovalstvo za prvenstvo ljubljane. Prosimo gg. sodnike, da se udeležijo tekmovalstva polnoštevilno, ker je število sodnikov v vsaki skupini že itak majhno in vsak izostanek zelo otežkoča potek tekmovalstva. Sodniki naj se zgledajo vsaj pol ure pred pričetkom tekmovalstva. — Opozorjamo vse sodniške kandidate, da se vrše izpiti za lahkoatletске sodnike (teoretični in praktični) v soboto 24. t. m. pred ženskim tekmovalstvom, in sicer ob 15 na igrišču Hermesu.

S krvjo na smrt obsojenih zdravijo jetiko!

Dokaz, da Kitajci niso samo silno verni, temveč tudi praznoverni

Smrtne kazni so na Kitajskem precej pogoste in vselej, kadar katerega obsojenca ustrelje, se dogajajo stvari, ki na tujca vzbujajo globok vtis. Navadno vsakega na smrt obsojenega Kitajca odvedejo ven na kak samotni kraj, proč od ljudi, in tam mu krvnik od blizu požene kroglo iz samokresa v glavo. Pravijo, da mu nato še izreže srce, da o smrti njegove žrtve ja ne bi bilo nobenega dvoma več. Morda ima pa ta navada čisto drug namen. Kaj če ne? Namreč ta namen, da bi človeku, ki je bil obsojen na smrt in ustreljen, odteklo čim več krvi.

Dejstvo je, da je pri vsaki takšni usmrtni tudi precej gledalcev, ki komaj čakajo, kdaj bo krvavi posel nad obsojencem končan, da potem hitro stečejo k umorjencu ter namočijo v njegovi krvi kakšno volneno, platneno, ali podobno krpo, jo potem skrbno zavijejo in odnese s seboj kot nekaj silno dragocenega. Je mar to zanje neke vrste relikvija? Kaže, da ne, zakaj to je vendar kri ljudi, o katerih pač vsakdo ve, da niso bili mučniki za kakšno plemenito idejo. Res je čisto nekaj drugega. Kitajci, ki so prav tako praznoverni kakor verni, mislijo, da je kri usmrčenih ljudi nadvse uspešno sredstvo proti prsim boleznim, na primer proti jetiki. Tisto krpo, ki so jo namočili v umorjenčev kri, potem sežgo, pepel pa stresejo v posodo, polno čaja. Če človek, ki ima jetiko, pije tačas s pepelom v človeški krvi napojene krpe, takoj ozdravi — takšno prepričanje vladja na splošno med Kitajci. Včasih se je v resnici tudi zgodilo, da je jetičnik po takšnem zdravljenju ozdravel, čeprav morda ne ravno zaradi tistega čaja.

Širite najboljši slovenski list »Slovenec«!

KINO MATICA 22-41
HEINRICH GEORGE, Heidemarie Hatheyer
in Will Quadflieg v odlični drami
iz igralskega življenja

»Velika senca«

Moderna vsebina, globoko in doživeto dejanje
PREDSTAVE ob 16, 18.30 in ob 20.30. uri!

KINO UNION 22-21
Film, ki ga preveva nedolžno veselje in prekipajoča mladost, v katerem premaga otroška iskrenost vse intrige in nakane zlobnih pokvarjencev...

»Očetova ljubljanka«

Chiaretta Gelli, Armando Falconi, Dina Galli
in Anna Vivaldi.

Predstave ob 16.30, 18.30, 20.30.

KINO SLOGA 27-30
Mnogo zabave vam nudi odlična komedija

»Pustolovščine Anabele«

v glavni vlogi:
Fioretta Dolfi, Amalia Chellini, Paolo Stopa.

PREDSTAVE ob 14, 16, 18 in ob 20. uri!

Sestrici dvojčici



Klet je temna, sod stoji ob sodu, pajčevine opletajo kote, po tleh stoje kosilni vrči: »Le potihem!« si misli Marjetica.

Umrla nam je naša ljubljena žena,
— mami, sestra in teta, gospa

MARIJA ŽITNIK
roj. Koritnik

Pogreb drage pokojnice bo v petek,
dne 16. julija 1943, ob pol 4 popoldne
z Zal, iz kapele sv. Janeza k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. julija 1943.

Žalujoči:
Jože, mož, in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki ste se nas spomnili ob bridki in nenadni izgubi naše nepozabne, ljubljene

mamice

iskrena hvala. Posebno smo dolžni zahvaliti se vsem darovalcem krasnega cvetja, kongregaciji za gospe pri sv. Jožefu, Krščanskemu ženskem društvu, številnemu spremstvu na njeni zadnji poti ter udeležencem sv. maše zadušnice.

V Ljubljani, 15. julija 1943. Hafnerjevi

Umrl nam je naš ljubljani sin, brat, stric in svak, gospod

Marcel Gruden

višji kontrolor državnih železnic

Truplo blagopokojnega leži na Zahal v kapeli sv. Petra do petka, dne 16. julija 1943, do 11 dopoldne. — Ker bo blagopokojni prepeljan k večnemu počitku v Trieste, bo blagoslov za pokojnika v petek, dne 16. julija 1943, ob pol 12 dopoldne pred glavnim kolodvorom v Ljubljani.

Ljubljana, Trieste, Križevci, dne 15. julija 1943.

Globoko žalujoči: Josip, oče; Joško, Mirko, brata; Jožica in Maruška, sestre, ter ostalo sorodstvo.

»Joj, tu leži divji zamorec Muro, kletni čuvaj — vsa sreča, da spi — najbrž je pijan. Srečo imam pa res,« si misli Marjetica.

Mladinski turnir SK Marsa

Začetek v nedeljo ob 16 na igrišču SK Marsa za Kolinsko tovarno

Mladinskega pokalnega turnirja, ki ga prireja prihodnjo nedeljo aglini SK Mars, se bodo udeležila naslednja moštva: Vič, Korotan, Mladika, Hermes, Zabjak in Mars. Igrali bodo na točke brez povratnih tekem. Za to tekmovalstvo je odobreno, da smejo nastopati vsi igralci, rojeni po l. 1929, ne glede na športne dovolilnice. Prvak bo prejel pokal tvrdke Spectrum, nagajeno pa bo tudi drugo in tretje moštvo.

Z mladinskim turnirjem bodo začeli v nedeljo, 18. t. m. ob 16 na igrišču Marsa za Kolinsko tovarno. Na vrsti bodo trije pari: najprej Mladika: Hermes, ob 17 Zabjak: Vič in ob 18 Korotan: Mars.

Domačija v cvetju

Tomaž Poklukar

»Ne, ne, sem že prestar, to ni več zame,« se je branil v očiti zadregi. Nehote je motrila svojega gosta. Uglajena zunanost, katero je razodevala okusna obleka, obrito lice ter negovane roke, vse to ji je bilo kajpada všeč. Bil pa je zato v svoji notranjosti tem bolj robot in neobdelan. Morda ni sam kriv, da si ne more najti družice, ki bi ga osrečila. Mlad je še in življenje ga bo moralo otesati prav tam, kjer gre za bistvene stvari v značaju. Toda zdalej, zakaj je začel drezati v stvari, ki se tičejo samo nje in Matevža! Mar bi govoril o žuljih, ki njega tiščijo! Prav gotovo ga tiščijo, njegova zagrenjenost to razodeva. Nikoli ga še ni slišala, da bi se nasmehal tako od srca kot se zna Matevž.

»Te oči niso prijazne; nekaj nemirnega in otožnega se skriva za njimi.«

»Kdaj boste prišli na Falo, da si ogledate elektrarno? Zadnjič ste rekli, da bi vas zanimalo.«

»Da, saj res! Čim pride Matevž, ga bom prosila. Kakšno nedeljo bo že utegnil. S Fale bomo odpotovali v mesto...«

Ugriznila se je v ustnico in rahlo je zardela, zakaj preveč mu je rekla. Ne, Janez ne sme niti slutiti, da jo tako mika, da bi prišla spet na živačne ulice, v kavarno ali v gledališče. Nihče ne sme slutiti, da česa pogrša pri Andraževih!

»Sijajno, čakal bom sporočila,« je hitel inženir Janez. »Ne bo vam žal, gospodična Majda, — oprostite, gospa Andraževa, — in končno moramo misliti, tudi na Matevža; škoda bi bilo zanj, če bi se docela pokmetil.«

To je Majda užalila. Rada bi mu rekla, kako dragoceno bi bilo za Janeza in koliko bi pridobil na svoji močnatosti, če bi se podobno pokmetil kot se je Matevž. Robate besede pa mu ni hotela vrniti. Šel tudi Janez ni mislil nič hudega, samo zmehane pojme ima

o kmetih in o gospodi. Če ne bi spoznala Matevža, bi morda tudi sama tako sodila. Ampak bila je pri Matevžu v šoli in to se ji je že poznalo.

Ali se je tako močno približala zemlji? Malo že, vendar je bilo zdaj nekaj drugega, kar je govorilo iz nje; bila je Matevževa duša, ki jo je tako ljubila, da se je pomalem prelivala v njeno.

Pozno popoldne se je Janez zadovoljno vračal z Andraževine v dolino. Prijazna je bila z njim in po tem je sodil, da ji obisk ni bil neljub. Kdo bi si mislil, da bo zadovoljna tam zgoraj in da ne bo čutila domotožja po mestnem življenju! Vse, kar ima so knjige in je narava, vendar je videti srečna.

Se se bo vračal k Andraževim, je sklenil.

Čeprav so postajali dnevi vedno krajši, niso pri Andraževih več hiteli z delom. V prijetnem miru so pospravili zadnje pridelke s polja in drevja. V shrambah je dišalo po zrelem sadju, v kleti po moštu, z žage pa je prihajal prijeten lesu. V svilih se

skednju so ležali kupi fižola, boba in orehov, v rastlinjaku se je gnetla solata, v stavke je pri nosili zelja, ohrovt, zelene, pora, endivije, redkve in še drugih dobrot za kuhinjo.

Po vseh prostorih in okrog domačije je dišalo po blagoslovu zemlje.

Tudi Majdi je igralo srce, ko je gledala bogate zaloge; čutila je, da so delo zemlje in sonca, dežja in toplote ter pridnih človeških rok. Razumela je Andraževa, ki so vedro in samozavestno gledali na svoje pridelke.

Matevž je spet čutil odlično moč v mišicah.

Domislil se je nečesa, za pohorske hribe zelo nenavadnega. Večkrat je bral in tudi med smučarji je slišal o tem, da imajo na Finskem pri vsaki kmečki hiši barako, o kateri pravijo, da pomeni pol zdravnika. Še kot študent se je ukvarjal z mislijo, da bi si zgradil tudi doma kaj takega.

Zakaj si ne bi postavil zdaj saune*, ko si jo želi in ko ima časa zato! Prav

* Sauna pomeni domačo parno kopalnico, ki je v navadi pri kmetih med severnimi narodi.

bi prišla tudi poslom, zlasti drvarjem, ki delajo v mrazu.

Se drugi razlogi so govorili zato, da se je odločil za gradnjo domačega kmečkega kopališča; na bodoče otroke je mislil, ki bodo morali biti tako utrjeni, da bodo v ponos Andraževih krvi, pa na ženo, ki naj bi ostala dolgo, dolgo mlada.

»Majda, če mi obljubiš, da se boš z menoj kopala v snegu, bom zgradil pravo finksko sauno!«

»Oddahni se Matevž, kaj bi vedno garal!«

»Zdaj se bom igral. Mi obljubiš, da boš hodila v sauno? Rad bi videl, da bi bila moja žena zdrava ko dren!«

»Seveda bom hodila,« mu je odgovorila z vdanim glasom. Na vse bi pristala, kar bi želel, o sauni pa je itak vedela, da je neprecenljiva za zdravje.

Po večerji je Matevž razložil tudi očetu svoj novi načrt.

»Postavil bom barako, ki bo sanatorij za zdrave. Na Finskem jo imajo pri vsaki kmetiji — sauna ji pravijo. V njej se utrjujejo, da laže prenašajo mraz, pa da so bolj čedni in kleni. Nič ne bo stala, samo tri ali štiri dni dela.«